

MSGSÜ

Mat315

Final

10.08.2018

Süre: 30 dk.

İsim: _____

No: _____

Sınavda toplam 40 puanlık 7 soru var.

Soru	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
Puan	10	5	5	5	5	5	5	40
Kazanılan								

1. (10 Puan) Aşağıdaki verilen her bir şıkta, boş bırakılan yerlere uygun ifadeyi yazınız.
- (a) Verilen H_1 ve H_2 halkaları için H_1 'den H_2 'ye bir halka homomorfizması, her $a, b \in H_1$ için
(i) $\dots d(a+b) = d(a) + d(b) \dots$
(ii) $\dots d(ab) = d(a) \cdot d(b) \dots$
koşullarını gerçekleyen bir $\varphi : H_1 \rightarrow H_2$ tasviridir.
- (b) Verilen bir R halkasının bir $\mathcal{I}$ alt-halkası, eğer her $r \in R$ ve $s \in \mathcal{I}$ için $rs \dots \in \mathcal{I} \dots$ koşulunu sağlıyorsa, o zaman $\mathcal{I}$ 'ya R halkasının bir sağ-idealidir denir; $\dots sr \dots \in \mathcal{I} \dots$ koşulunu sağlıyorsa, o zaman $\mathcal{I}$ 'ya R halkasının bir sol-idealidir denir. Eğer $\mathcal{I}$, R halkasının hem sağ-ideali, hem de sol-ideali ise, $\mathcal{I}$ 'ya $\dots R$ 'nin $\dots$ bir $\dots$ ideali $\dots$ dir denir.
- (c) Bir F cismi verilsin. Eğer F 'nin karakteristiği 0 ise, o zaman F 'nin asal alt-cismi, $\dots \mathbb{Q} \dots$ ile izomorfiktir; eğer F 'nin karakteristiği bir p asal sayısıysa, o zaman F 'nin asal alt-cismi $\dots \mathbb{Z}_p \dots$ ile izomorfiktir.
- (d) bir H halkasının bir $a \neq 0$ elemanına bir sıfır bölendir denir, şayet $\dots b \neq 0 \dots$ olacak şekilde bir $b \in H$ için $\dots a \cdot b = 0 \dots$ sağlanıyorsa.
2. (5 Puan) Aşağıdakilerden hangileri birimli halka olup, değişmeli halka değildir?
A) $M_2(\mathbb{Z})$ B) $M_2(2\mathbb{Z})$ C) $\{f \mid f : \{1, 2, 3\} \rightarrow M_2(\mathbb{Z}) \text{ fonksiyondur}\}$ D) $\{0, 2, 4\} \leq \mathbb{Z}_6$

CEVAP: A, C

3. (5 Puan) Aşağıdakilerden hangileri $\mathbb{Q}$ rasyonel sayılar cisminin alt-halkalarıdır?
- (a) Paydası tek-sayı olan rasyonel sayılar (sadeleşmiş biçimde);
(b) Paydası çift-sayı olan rasyonel sayılar (sadeleşmiş biçimde);
(c) Negatif olmayan rasyonel sayılar;
(d) Tam-kare rasyonel sayılar;
(e) Payı tek-sayı olan rasyonel sayılar (sadeleşmiş biçimde);
(f) Payı çift-sayı olan rasyonel sayılar (sadeleşmiş biçimde).

CEVAP: a, b, f

4. (5 Puan) Hangileri $M_2(\mathbb{Z})$ halkasından $\mathbb{Z}$ halkasına bir homomorfizmdir?

- (a) $\begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \mapsto a$
- (b) $\begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \mapsto a + d$ (matrisin izi)
- (c) $\begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \mapsto ad - bc$ (matrisin determinanı)

CEVAP Hiçbiri

5. (5 Puan) Aşağıdakilerden hangileri $\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}$ 'nin idealidir?
- (a) $\{(a, a) : a \in \mathbb{Z}\}$
- (b) $\{(2a, 2b) : a, b \in \mathbb{Z}\}$
- (c) $\{(2a, 0) : a \in \mathbb{Z}\}$
- (d) $\{(a, -a) : a \in \mathbb{Z}\}$

CEVAP: b, c

6. (5 Puan) Bir $\varphi : R_1 \rightarrow R_2$ halka homomorfizmasıyla ilgili aşağıdakilerden hangileri doğrudur?
- (a) $\varphi(0_{R_1}) = 0_{R_2}$
- (b) $\varphi(n \cdot a) = n \cdot \varphi(a)$ (her $n \in \mathbb{Z}$ ve her $a \in R_1$ için);
- (c) çek φ , R_1 'in bir *alt-halkasıdır*;
- (d) $\varphi(R_1)$, R_2 'nin bir idealidir.

CEVAP: a, b, c

7. (5 Puan) Bir R esas idealler bölgesi ile ilgili aşağıdakilerden hangileri her zaman doğrudur?
- (a) Karakteristiği sıfırdan farklıdır;
- (b) Her ideali asal idealdir;
- (c) Her asal ideal, aynı zamanda maksimal idealdir;
- (d) Her maksimal ideal, aynı zamanda asal idealdir;
- (e) eğer P asal idealse, o zaman R/P cisimdir;
- (f) Tek türlü çarpanlarına ayrılış bölgesidir.

CEVAP: c, d, e, f